

Riktlinjer Skogsförvaltning

Dokumentnamn		Kategori	Publicerad
Riktlinjer för Luleå kommuns skogsförvaltning		Riktlinjer	www.lulea.se
Ärendenr	Beslutad av	Beslutsdatum	Giltighetstid
SBF 2026/73	Infrastruktur- och servicenämnden	2026-02-26	Tills vidare
Ersätter		Ärendenr	Beslutsdatum
Riktlinjer för Luleå kommuns skogsförvaltning		2022/895	2022-06-23
Dokumentägare		Gäller för	
Infrastruktur- och serviceförvaltningen		Infrastruktur- och serviceförvaltningen samt de som på uppdrag av förvaltningen planerar eller utför åtgärder på kommunens skogsmark.	
Syfte			
Riktlinjerna är en precisering av Policyn och beskriver detaljerade mål och principer för kommunens skogsförvaltning. Den utgör ett underlag för skogsbruksplan, skötselplan för bostadsnära skog och skötselinstruktioner.			
Uppföljning			
Riktlinjerna utvärderas löpande och revideras vid behov.			

Innehåll

Riktlinjer för Luleå kommuns skogsförvaltning	2
Syfte.....	2
Målgrupp.....	2
Giltighet och ansvar	3
Målområden för skogsförvaltningen.....	4
Bevara och förstärka biologisk mångfald.....	4
Utveckla och förvalta skogens sociala värden.....	5
Vårda och synliggöra kulturmiljövärden	5
Gynna turism och besöksnäring	6
Ta hänsyn till renskötselns behov	6
Skapa välmående skogar som tål klimatförändringar och bidrar till samhällets klimatomställning.....	7
Skogen som råvaruresurs nyttjas hållbart	7
Målkonflikter	8
Principer för skogsskötsel.....	8
Övergripande principer	8
Röjning och avverkning	9
Föryngring.....	9
Övriga åtgärder	10
Tillämpning av riktlinjerna.....	11
Zonindelning och riktlinjer för skötsel.....	11
Skogen som markreserv.....	15
Skogsbruksplan.....	16
Skötselplan för bostadsnära skog	16
Skötselplaner i naturreservat	16
Information och dialog.....	16
Information	17
Dialog med närboende	17
Samverkan med samebyar	17
Föreningar och näringsliv	18
Samarbeten.....	18
Intern samverkan.....	18

Riktlinjer för Luleå kommuns skogsförvaltning

Syfte

Med utgångspunkt från de övergripande inriktningarna för skogsinnehavet enligt *Policy för Luleå kommuns skogsförvaltning* har dessa riktlinjer för skogsförvaltning tagits fram.

Riktlinjerna ska ge vägledning och stöd för de beslut som dagligen ska fattas vid skötsel av skogen. De ska också vara en utgångspunkt för mer detaljerade skötselinstruktioner och ange ramarna för hur skogen ska brukas och skötas mot olika mål.

Riktlinjer och skötselinstruktioner ska följa gällande lagstiftning så som skogsvårdslagen, miljöbalken, kulturminneslagen, plan- och bygglagen, rennäringslagen, branschens gemensamma målbilder samt regionala, nationella och internationella mål.

Målgrupp

Riktlinjerna vänder sig till tjänstepersoner inom kommunen som på olika sätt är involverade i arbetet med att sköta och bruka skogen. Riktlinjerna kan även kommuniceras till externa aktörer som genomför skogliga åtgärder på kommunens mark. Riktlinjerna ska också ge medborgarna och andra intressenter en god insyn i hur skogen kommer att skötas.

Avgränsning

Riktlinjerna omfattar det skogsinnehav som ägs och förvaltas av Luleå kommun, både inom och utanför detaljplanelagt område. Anlagd mark så som parker, skolgårdar, idrottsplatser och skog på fastighetsmark omfattas inte. Riktlinjer för skogsförvaltning gäller även i kommunala naturreservat i de fall skötselplanen för aktuellt reservat inte i detalj reglerar hur skogen skall skötas.

- *Policy för Luleå kommuns skogsförvaltning* anger övergripande mål och principer för skogsförvaltningen och är styrande över underordnade dokument.
- I *Riktlinjer för Luleå kommuns skogsförvaltning* (detta dokument) beskrivs mer detaljerade mål och metoder för skogsskötsel och skogsbruk.
- Åtgärdsförslag för enskilda skogsområden hanteras i en *Skogsbruksplan* och i *Skötselplan för bostadsnära skog*.
- I *Servicedeklaration för skogsområden på naturmark* beskrivs vad man kan förvänta sig av kommunen när det gäller hantering av skogsområden och enskilda träd utifrån felanmälningar och önskemål.
- *Skötselinstruktioner* preciserar ytterligare hur olika typer av skogliga åtgärder kan/bör utföras.

Giltighet och ansvar

Riktlinjer för Luleå kommuns skogsförvaltning gäller från 2026-02-26 och tills vidare.

Riktlinjerna antas av Infrastruktur- och servicenämnden. Infrastruktur- och serviceförvaltningen är ansvariga för framtagande och regelbunden översyn av dokumentet. Riktlinjerna ska vid behov ses över och uppdateras så att de följer aktuell kunskapsutveckling, gällande lagstiftning och ny forskning. Uppföljning och utvärdering ska relateras till fastställda mål och uppnådda resultat och användas som underlag för att bedöma om och när riktlinjerna behöver revideras.

Målområden för skogsförvaltningen

Med utgångspunkt från de övergripande inriktningarna för den kommunala skogen enligt *Policy för Luleå kommuns skogsförvaltning* har ett antal långsiktiga målområden formulerats för att beskriva vad det innebär att omsätta detta i praktiken. Skogliga mål kan också uttryckas i form av olika ekosystemtjänster. Ekosystemtjänster är de nyttor som naturens ekosystem ger människor, till exempel mat, virke, rent vatten, ren luft, rekreation och ett stabilt klimat. I skogen skapas ekosystemtjänster genom hur skogen brukas och bevaras, och de brukar delas in i fyra kategorier: försörjande (till exempel virke och biomassa), reglerande (till exempel vattenrening och kolinlagring), kulturella (till exempel friluftsliv och naturupplevelser) och stödjande tjänster (till exempel jordmånsbildning och biologisk mångfald).

En balanserad kommunal skogsförvaltning ska därför både värna uppsatta mål såsom produktion och ett långsiktigt bevarande av ekosystemtjänster, så att skogens funktioner och nyttor för invånare och samhälle kan upprätthållas över tid.

Bevara och förstärka biologisk mångfald

- Skogen ska skötas så att förutsättningar för arter och naturtyper bevaras och utvecklas. Relevanta källor om artförekomster och andra naturvärden, såsom Artportalen, används tillsammans med information från intressenter och egen lokalkännedom.
- God naturhänsyn ska tillämpas på all kommunal skogsmark och vid samtliga skötselåtgärder, med anpassning till platsens målbild och prioriterade värden.
- Skiktade skogar och en för marktypen naturlig trädslagsblandning ska eftersträvas.
- Andelen äldre skog och gamla träd ska öka genom att eftersträva längre omloppstider, spara gamla grova träd och vid behov friställa värdefulla träd.
- Mängden död ved ska över tid öka i alla skogstyper. I välbesökta områden ska död ved sparas på ett sätt så att den inte påverkar framkomlighet och säkerhet negativt.
- Naturliga vattenmiljöer och våtmarker värnas, bevaras och skyddas så att deras ekologiska funktioner upprätthålls.
- Relevanta sektorsöverenskomna rekommendationer och vägledningar, såsom målbilder från Skogsstyrelsen, ska följas vid skogliga åtgärder.

Utveckla och förvalta skogens sociala värden

- Den tätortsnära skogen och andra utpekade områden ska skötas för att ge möjlighet till naturupplevelser, rekreation och friluftsliv.
- God tillgänglighet till kommunens naturområden ska eftersträvas för att stärka sociala värden och bidra till attraktiva boendemiljöer. Hänsyn ska tas till avstånd, fysiska barriärer såsom infrastruktur samt att underlätta för personer med funktionsvariationer att få tillgång till olika naturtyper i området.
- Bostadsnära skogsområden ska vara promenadvänliga och upplevas som trygga.
- Estetiska värden gynnas där det är lämpligt för att inbjuda till besök och rekreation.
- Skogsförvaltningen ska medverka till en långsiktigt hållbar förvaltning av jakt- och fiskeresurser, genom att bevara förutsättningarna för livskraftiga vilt- och fiskstammar samt deras livsmiljöer.
- Kommunen ska underlätta naturpedagogik och användning av skolskogar som lärmiljö i samverkan med berörd personal.

Vårda och synliggöra kulturmiljövärden

- Kulturmiljöer och fornlämningar ska bevaras och, där det är lämpligt, göras mer tillgängliga och synliga. Relevanta källor om lämningar såsom fornminnesregistret nyttjas för att identifiera kända lämningar.
- Igenväxande kulturmarkers biologiska mångfald och kulturvärden gynnas vid skogliga åtgärder.
- Nyfunna kulturlämningar och -miljöer registreras i skogsbruksplanen.
- Vägledningar och rekommendationer såsom målbilder ska följas för att utforma hänsynen vid en skoglig åtgärd.
- Tillstånd söks vid de tillfällen som krävs, vid osäkerhet kontaktas ansvarig tillsynsmyndighet för vägledning.

Gynna turism och besöksnäring

- Sträva efter att bibehålla och skapa variationsrika skogar med naturkänsla som attraherar besökare och turister.
- Uppmuntra aktörer inom näringen att peka ut viktiga områden och behov.
- Anpassa tidpunkt för åtgärder såsom att inte genomföra skogliga åtgärder i ett område vid hög besöksfrekvens eller planerade arrangemang.

Ta hänsyn till renskötselns behov

- Verksamhet inom skogsförvaltningen sker med kunskap om och respekt för renskötselrätten och renskötselns betydelse för den samiska kulturen.
- Samebyarnas information om viktiga områden och behov utgör ett underlag för planering av åtgärder.
- Ett hyggesfritt eller naturnära brukande kan bidra till en förbättrad struktur av lavrika, äldre skogar på landskapsnivå.
- Vid skogliga åtgärder tas särskild hänsyn till marklav och hänglav.
- Tidpunkt för röjning/gallring och mål för stamantal kan vid önskemål anpassas på magra lavrika marker.
- Vid val av markberedningsmetod ska skonsamma metoder prioriteras för att minimera markpåverkan vid förekomst av marklav.
- Vid behov anpassas tidpunkt för åtgärder för att minska störningen för rennäringen.
- Vid gallring på särskilt värdefulla lavrika marker kan grot tas ut.
- Vid avverkning i hänglavsrika bestånd informeras berörd sameby i förväg.

Skapa välmående skogar som tål klimatförändringar och bidrar till samhällets klimatomställning

- Brukande och skötsel ska sträva efter att marken alltid är trädbevuxen och att markpåverkan minimeras. Detta bidrar till att upprätthålla en jämn kolinlagring över tid i träd och mark.
- Skogsskötseln ska utveckla variationsrika skogar som är anpassade för framtida klimatförändringar. En variation i ålder och trädslag ska ge riskspridning mot exempelvis ökade svamp- eller insektsangrepp och motståndskraft mot extremväder.
- Ett kontinuerligt trädskikt skapar ett stabilt mikroklimat som gynnar marklevande mikroorganismer och mykorrhiza. Detta stärker både trädens vitalitet och bidrar till den långsiktiga kolinlagringen.
- Där förhållandena tillåter ska naturlig föryngring prioriteras för att främja lokal genetisk variation och därmed öka skogens anpassningsförmåga inför framtida klimatförhållanden.
- Genom att skogen brukas kan träbaserade produkter till viss del ersätta fossila material, och därmed bidra till samhällets klimatomställning.

Skogen som råvaruresurs nyttjas hållbart

- Värdefull virkesråvara ska tas till vara i områden där skogsbruk tillåts. Här ska skogen skötas så att den kan ge god kvalitet på virket och ekonomisk avkastning.
- När skogliga åtgärder genomförs för att gynna övriga värden kan det många gånger kombineras med ett uttag av virke. Produktion av virke ska då vara underordnat övriga mål.
- Uttaget från skogen ska utgöra en råvaruresurs inom kommunens egna verksamheter.
- Den ekonomiska avkastningen från försäljning av virke och skogsbränsle ska användas för att bidra till att nå de övriga målen med skogsinnehavet.

Målkonflikter

Då flera mål står i konflikt med varandra, till exempel sociala mål och naturvård måste alltid en avvägning göras. Så långt som möjligt ska båda målens behov mötas. Skogens läge, värden och användning avgör vilket mål som ska ges företräde på just den platsen.

I vissa områden kan därför sociala mål, som tillgänglighet, rekreation och trygghet, ges högre prioritet, medan naturvårdsmål eller hänsyn till renskötsel kan få styra i andra områden med särskilt höga naturvärden eller känsliga naturtyper. Zonindelningen som beskrivs nedan är vägledande för avvägningarna.

Principer för skogsskötsel

Här beskrivs de övergripande skötselprinciperna för skogsinnehavet. De är inte fullständiga, inte heller beskriver de alla möjliga åtgärdsförslag som kan tillämpas. De ska snarare ses som en tydlig skötselriktning. Till dessa kopplar skötselinstruktioner som mer i detalj beskriver hur en åtgärd ska genomföras. Viktigt att poängtera är att det inte finns *ett* sätt att sköta skogen, skötseln vilar på en kombination av ett flertal olika alternativ. Vilket eller vilka man väljer beror på en kombination av faktorer såsom skogstyp, markförhållanden, identifierade mål, zonindelning och naturvärdesbedömning. Det finns dock grundläggande principer identifierade för att kunna kommunicera kommunens skogsskötselriktning, vilka presenteras nedan.

Övergripande principer

- Utgångspunkten vid skötsel och avverkning ska vara ett hyggesfritt skogsbruk. Det innebär ett brukande som bevarar ett kontinuerligt trädskikt och möjliggör successiv förnygring utan att skapa kalhyggen.
- Målsättningar i detta och andra styrande dokument ska beaktas vid planering av en skoglig åtgärd. Detta kan resultera i ett målspecifikt hänsynstagande som exempelvis hårdare uttag i gallring för att gynna marklav eller lämnande av en hänsynskrävande biotop.
- Både inom skogsbestånd och i ett landskapsperspektiv ska det eftersträvas en variation gällande trädslagsblandning och struktur.
- Det exakta valet av skötselmetod såsom styrka i uttag, trädslagsval etc bedöms utifrån platsens förutsättningar samt syfte med åtgärden.

Röjning och avverkning

- Röjningar genomförs i skogens unga år.
- Målet med ungskogsröjningar är att gynna alla på platsen livskraftiga trädslag och ta hänsyn till kommunens övriga mål samt fastlagda sektorsöverskridande mål och rekommendationer såsom målbilder.
- Förstagallring sker i enskiktade produktionsbestånd. Den strävar efter att nå en variation i diameter och ålder, bevara alla trädslag och gynna vitala individer.
- Där målet är att bibehålla eller skapa flerskiktade skogar med variation i ålder, höjd och trädslag sker selektiv avverkning av enskilda träd eller trädgrupper, genom olika former av blädning eller plockhuggning. Naturlig föryngring som identifieras gynnas genom att skapa eller vidga befintliga luckor.
- Utifrån platsens förutsättningar kan skötsel- och föryngringsmetoder såsom överhållen skärm eller luckhuggning behöva användas. Vid användning av dessa metoder är syftet att säkerställa en föryngring, önskad skogsstruktur och trädslagsblandning eller att gynna ekologiska och sociala värden.
- Om hyggesfria metoder är olämpliga på grund av skogens beskaffenhet, belägenhet eller ur naturvårdssynpunkt (t.ex. vid omvandling från enskiktade monokulturer) får en anpassad föryngringsavverkning användas. Valet av föryngringsmetod ska sträva efter att skapa en variationsrik ungskog med bättre förutsättningar att långsiktigt brukas i enlighet med kommunens mål.
- Vid storskaliga skador på skogen från tex insekts- eller svampangrepp, får föryngringsavverkning ske i de fall andra alternativ ses som otillräckliga. Myndigheters rekommendationer ska följas.

Föryngring

- Naturlig föryngring ska användas i första hand, där förhållandena tillåter.
- Plantering kan göras om det krävs för att uppnå skogsvårdslagens krav eller om målet för det enskilda beståndet inte kan uppnås på annat sätt. Inhemska trädslag nyttjas med en ståndortsanpassning.
- Markberedning sker i de fall kommande föryngring kräver detta. Vid all markberedning är målet att göra så lite markpåverkan som möjligt för att kunna etablera en föryngring.

Övriga åtgärder

- Gödsling och kemiska bekämpningsmedel får inte användas.
- Inget uttag av grot och stubbar sker om det inte är för att gynna en annan målsättning till exempel sociala värden eller rennäring.
- Främmande trädslag får inte planteras på kommunens skogsmark, och befintliga bestånd ska avvecklas vid lämplig tidpunkt. Enskilda träd avverkas vid skogliga åtgärder.
- Nydikning samt rensning eller annat underhåll av befintliga diken i produktionssyfte får inte ske. Undantag ges om det krävs för att undvika negativa effekter på grannfastigheter och annan mark utanför skogen, om detta krävs för att uppnå skogsvårdslagens krav om föryngring samt för bibehållande av infrastruktur.
- Bränning genomförs i de fall det kan motiveras utifrån naturvårdsnytta och inte skapar konflikt med övriga mål. Praktiska aspekter såsom angränsande fastigheter, dåliga naturliga avgränsningar, säkerhetsrisk etc kan göra att alternativa insatser för att efterlikna bränning är att föredra (till exempel punktbränning). Lavrika marker av betydelse för rennäringen ska inte brännas.
- Återvätning av våtmarker eller annan restaurering av naturtyper kan indirekt beröra skogsmark. Sådana åtgärder som kan vara gynnsamma för biologisk mångfald eller andra värden ska bejakas.

Tillämpning av riktlinjerna

Zonindelning och riktlinjer för skötsel

Skogen har olika funktion och syfte beroende på närhet till bebyggelse, tillgänglighet, struktur, användning och naturvärden. Skogsområdena delas in i zoner, där balansen mellan sociala och ekologiska funktioner ser olika ut. Zonindelningen är gjord på en övergripande nivå och ska inte betraktas som geografiskt exakt eller permanent. Målen kan komma att förändras över tid i takt med stadens utveckling eller när ny kunskap tillkommer.

Syfte/tillämpning:

Zonerna utgör tydliga huvudinriktningar som ska ses som ett stöd och en vägledning vid planering och genomförande av skötselåtgärder inom respektive område. I vissa fall kan naturvärdena vara så höga att de ska prioriteras framför sociala hänsyn, även inom zoner där sociala värden i övrigt utgör huvudmålet. Förutom de anpassade skötselriktlinjerna för zonerna gäller principer för skogsskötsel enligt ovan.

De identifierade zonerna är

- Kvartersskog
- Närskog
- Rekreationsskog
- Övrigt skogslandskap

Kvartersskog

Beskrivning

Kvartersskogen omfattar mindre skogspartier som ligger inom eller i direkt anslutning till bebyggelse. Dessa områden har stor betydelse för närmiljön och bidrar till vardagliga naturupplevelser, trivsel och estetiska värden. De fungerar också som skydd mot insyn, buller, vind och nederbörd, vilket stärker boendemiljöns kvalitet.

Kvartersskogen används flitigt av de boende för rekreation och rörelse, men spelar även en viktig roll för förskolor och skolor som söker nära naturmiljöer för lek och pedagogisk verksamhet. För barn, särskilt de yngre, utgör kvartersskogen en värdefull och trygg plats för fri lek och upptäckande.

Denna skogstyp är särskilt känslig för större förändringar eller omfattande skogliga åtgärder. Skötsel ska därför ske varsamt och med hänsyn till områdets småskalighet och sociala funktion, med fokus på att bevara upplevelsevärden, trygghet och biologisk mångfald.

Skötselriktlinjer

Skötseln av kvartersskogen har som mål att gynna de sociala värdena som här är överordnade andra mål, i kombination med naturvärden där så möjligt. Här sker inga avverkningar eller andra åtgärder som inte har ett socialt eller naturvårdsrelaterat syfte. En åtgärd kan syfta till att utveckla eller bevara värden som lek och rekreation, estetiska kvaliteter eller upplevd trygghet i området. Exempel på åtgärder är:

- Återkommande röjning av undervegetation för att främja sikt, framkomlighet, trygghet, estetiska kvaliteter och beståndsstruktur, med intervallet som anpassas efter behov.
- Frihuggning för att gynna värdefulla tallar eller lövträd, utglesning för sikt och gallring för variation och tillgänglighet.
- Sköta skogen kring gång- och cykelbanor och motionsspår för god genomsikt.
- Bibehålla skogsområden med avskärmande funktion täta och sköta dem för ökad skiktning.
- Skötsel för att bevara och utveckla brynmiljöer.
- Rensa murar och andra kulturlämningar från sly och träd.
- Samla ihop ris och ta undan döda träd längs prioriterade områden så som stigar, gc-vägar, tomtgränser och andra välbesökta platser.
- Ta ned träd som riskerar att skada människa eller egendom och åtgärda träd eller grenar som hänger in över annans fastighet.
- Bevara död ved i form av stående och liggande stammar där de inte påverkar säkerhet eller framkomlighet. Stående stammar som bedöms utgöra risk läggs omkull.
- Lämna en viss del ris och död ved till förmån för biologisk mångfald och som material till barns lek.
- Bevara buskskikt, bärande buskar och träd, tätare dungar och hålträd för att gynna insekter, djur och fågellivet.
- Sköta strandskogar enligt lucka/dunge-principen för att möjliggöra utsikt i kombination med bevarande av biologiska värden.

Närskog

Beskrivning

Närskogen omfattar större skogspartier som binder samman eller skiljer olika stadsdelar åt och fungerar som gemensamma grönområden för hela närområdet. Dessa skogar har en central roll i vardagslivet och erbjuder närhet till naturen för människor i alla åldrar. De har också en viktig ekologisk betydelse som komponenter i tätortens grönstruktur.

Här sker den dagliga rekreationen – promenader, cykelturer, hundrastning och motion – men skogen är också en viktig plats för stillhet, återhämtning och socialt umgänge. Förskolor och skolor använder stadsdelsskogen som ett naturligt klassrum, och äldre invånare uppskattar den som en lättillgänglig och trygg utflyktsmiljö.

Skötseln av närskogen ska vara aktiv men varsam. Åtgärder ska planeras med utgångspunkt i hur området används, med målet att bevara skogens karaktär, trygghet och tillgänglighet. Skogen ska samtidigt kunna tillgodose flera behov – från naturupplevelser och lek till rörelse och ekosystemtjänster.

Skötselriktlinjer

Skötseln av närskogen är snarlik den för kvarterssskogen. Fokus ligger på de sociala värdena men här finns större utrymme att utveckla naturvärden och spridningsfunktioner i stadens grönstruktur. Här kan en variation av åtgärder genomföras med olika syften men alla med samma sociala huvudmål. Exempel på åtgärder är:

- Återkommande röjning av undervegetation för att främja sikt, framkomlighet, trygghet, estetiska kvaliteter och beståndsstruktur, med intervall som anpassas efter behov.
- Frihuggning för att gynna värdefulla tallar eller lövträd, utglesning för sikt och gallring för variation och tillgänglighet.
- Underhåll kring stigar, spår och rastplatser.
- Utpekade områden med både höga naturvärden och sociala värden sköts med lucka/dunge-principen för att möjliggöra utsikt i kombination med bevarande av biologiska värden.
- Naturvärden utvecklas genom att ris och död ved lämnas kvar efter skogliga åtgärder i större utsträckning än i kvarterssskogen. Det kan ske genom att exempelvis lämna det på platsen eller samla ihop till faunadepåer men också att aktivt tillskapa död ved.
- Bevara buskskikt, bärande buskar och träd, tätare dungar och hålträd för att gynna insekter, djur och fågellivet.

Rekreationsskog

Beskrivning

Rekreationsskogen omfattar större skogsområden i anslutning till tätorten eller nära friluftsanläggningar. Dessa skogar har en viktig funktion som mål för längre promenader, motion, naturupplevelser och fritidsaktiviteter för invånare från hela staden. De spelar även en viktig roll för tillfälliga besökare och vid idrottsarrangemang etc.

Här efterfrågas tillgänglighet, variation och upplevelserik natur. Skogen ska därför skötas aktivt men med stor varsamhet, så att både rekreativa och ekologiska värden bevaras och utvecklas. Inom denna zon kan mer omfattande eller formgivande åtgärder tillåtas när de bidrar till att höja områdets sociala och estetiska kvaliteter. Även produktionsmål kan samsas med rekreationsmålen i den här zonen.

Målet är att rekreationsskogen ska erbjuda en rik och inbjudande naturmiljö som stimulerar friluftsliv, rörelse och naturkontakt, samtidigt som hänsyn tas till biologisk mångfald och landskapets karaktär.

Skötselriktlinjer

Skötseln av rekreationsskogen ska även den vara inriktad på att utveckla de sociala värdena men större och mer ingripande insatser för att utveckla naturvärden kan ske, vilket inte minst ur pedagogisk synpunkt är värdefullt. Skogen kan också brukas i produktionssyfte men det ska då ske med betydande hänsyn och anpassning till andra värden och användning. Exempel på åtgärder är:

- Röjning och utglesning för att förbättra sikt, trygghet och framkomlighet längs stigar, leder och friluftsanordningar.
- Selektiv avverkning för att skapa variation i skogsstruktur och ökad upplevelsekvalitet.
- Frihugning och bevarande av större, äldre och karaktärsskapande träd.
- Tillskapa eller lämna död ved där detta inte påverkar säkerhet eller tillgänglighet negativt.
- Underhåll och utveckling av skyltar, stigar, leder, rastplatser och entréer.
- Informationsinsatser och skyltning för att synliggöra skogens värden och förklara genomförda åtgärder.

Övrigt skogslandskap

Beskrivning

I denna zon står både produktion och naturvård i centrum. Områdena kan ha olika inriktning – från bestånd som huvudsakligen brukas för virkesproduktion och mer varierade partier där målen växlar mellan produktion och bevarande, till större sammanhängande naturvårdsområden.

Skötseln ska utgå från skogsbruksplanens mål för respektive bestånd samt från de naturvärden som finns på platsen. Tillsammans avgör dessa faktorer vilken inriktning och omfattning en åtgärd bör ha. Målsättningen är att kombinera ett långsiktigt hållbart skogsbruk med bevarandet av biologisk mångfald, kulturmiljöer och andra ekologiska värden.

Skötselriktlinjer

Åtgärder planeras med hänsyn till både produktionens mål och områdets ekologiska förutsättningar. Variationen i bestånd och strukturer ska tas till vara för att stärka denna samt den biologiska mångfalden. Detta innebär att:

- Mål och principer för skogsskötsel enligt denna riktlinje anger ramarna.
- Områden som idag förvaltas som produktionsskog kan i framtiden få en annan markanvändning eller syfte. Därför bör skogsskötsel alltid eftersträva variation, utveckling av naturvärden och hänsyn till rekreativvärden.
- Anpassningar eller utveckling för friluftslivet kan göras där det är lämpligt och motiverat.

Skogen som markreserv

En av skogsmarkens funktioner är även att fungera som markreserv för framtida bostads- eller verksamhetsområden. Kommunens översiktsplan ger till viss del inriktningen för olika markområdens framtida utveckling. I markreserven ingår också mark som kan användas för markbyte när privatägd mark behöver tas i anspråk. Skog med funktion som markreserv kan finnas i samtliga skötselzoner. Skog i zonen *övrigt skogslandskap* kan därför komma att fungera som bostadsnära skog i framtiden och då tillhöra zonerna *kvartersskog*, *närskog* och *rekreationsskog* efter exploatering.

Skötselriktlinjer

- Skogen ska i normalfallet skötas enligt policy och riktlinjer för skogsförvaltningen fram till att exploatering sker.
- På mark som man vet kommer exploateras i närtid ska det inte göras insatser för att utveckla naturvärden och rekreativvärden.
- I områden där exploatering är planerad ska skogen skötas så att naturmiljöer kan sparas till nytta för framtida boendes närmiljö och rekreation. Inför exploatering kan det ibland vara aktuellt med riktade åtgärder för att förbereda för träd och naturmiljöer som ska ingå i den framtida markanvändningen, till exempel bostadsnära miljöer. Det kan till exempel handla om att göra åtgärder i god tid för att skapa stormfasta träd och skogsområden som kan bli en del av det planlagda området.
- Information om skogens värden och hur skogen förvaltas ska bidra i framtagandet av detaljplaner så att befintliga värden och vinster med skötseln kan tas tillvara.
- Även annan mark än den som utpekats i översiktsplanen kan komma att exploateras i framtiden. Därför bör det även i produktionsskogar eftersträvas variation, utveckling av naturvärden och hänsyn till rekreativvärden.
- Skogsområden som kan vara aktuella för markbyten bör vara identifierade. Denna mark ska skötas med inriktning på god kvalitet och avkastning.

Skogsbruksplan

Luleå kommuns skogsinnehav beskrivs i en skogsbruksplan. Skogsbruksplanen är ett verktyg för förvaltningen som ska uppdateras årligen med utförda åtgärder och framskrivning av volymer. Den ska också revideras vid behov utifrån ny kunskap om naturvärden, skogsskötsel och för att uppfylla målsättningar i policy och riktlinjer för skogsförvaltningen. Skogsbruksplanen ska också vara anpassad efter zonindelningen samt beakta renskötselns behov i landskapet.

Utöver indelningen i zoner har varje skogsbestånd i planen tilldelats en målklass med tillhörande skötselriktning. Målklassningen fastställer målsättningen för varje enskilt bestånd utifrån zontillhörighet, naturvärden, renskötselns behov, sociala värden, produktionsvärden etc. Det blir alltså en plats- och beståndsspecifik målsättning och skötselriktning. Det kan till exempel inom en rekreationsskog finnas ett bestånd med mycket höga naturvärden och då ska dessa värnas.

Skötselplan för bostadsnära skog

Med bostadsnära skog menas de mindre skogsområdena i direkt anslutning till vår bebyggelse och gröna stråk mellan bebyggda områden. Den skogen sköts enligt "*Skötselplan för bostadsnära skog*" och gäller inom zonerna *kvartersskog*, *närskog* och delvis *rekreationsskog*. Skötselplanen beskriver skogstyp, naturvärden och sociala värden. Sköselförslagen anger när skogsområden bör röjas eller gallras samt föreslår naturvårdande skötselåtgärder. Kommunens Grönplan är integrerad i skötselplanens beskrivningar av karaktär, funktion, värden och utvecklingsbehov.

Skogsförvaltningen får in många felanmälningar och önskemål om skötsel av skog och fällning av träd. Det finns en politiskt beslutad *Servicedeklaration för skogsområden på naturmark*. I den beskrivs vad man kan förvänta sig av kommunen när det gäller hantering av skogsområden och enskilda träd utifrån felanmälningar och önskemål.

Skötselplaner i naturreservat

Kommunala naturreservat kan beröra samtliga zoner, men finns till största del inom *rekreationsskog* och *övrigt skogslandskap*. Reservatens skötselplaner styr hur skog och övrig natur ska skötas och är överordnade policy och riktlinjer för kommunens skogsförvaltning. I delar av reservaten kan föreskrifter och skötselplan dock ge utrymme för skogsbruk och där kan riktlinjerna vara styrande inom ramen för det som reservatets bestämmelser tillåter.

Information och dialog

För medborgare och andra intressenter är det inte relevant med administrativa gränser mellan olika typer av skog (skog, naturmark, markreserv). Skötsel, information och dialog som berör skog ska ske utifrån ett helhetsperspektiv. Policy och riktlinjer omfattar därför alla typer av skogsmark. Skogsförvaltningen ska bedrivas med transparens och öppenhet, där information om beslut och åtgärder kommuniceras tydligt till relevanta intressenter.

Information

- Aktuell och övergripande information om kommunens skogsinnehav ska finnas tillgänglig på kommunens hemsida.
- Information om större planerade skogsbruksåtgärder eller naturvårdsprojekt ska finnas på kommunens hemsida.
- Kommunen ska bidra till att sprida och öka kunskapen om skogen och dess värden, inklusive de ekosystemtjänster som skogen tillhandahåller. För att öka förståelsen för beslut och de skötselinsatser som görs är det viktigt med information och möjlighet till dialog.

Dialog med närboende

- Skogsförvaltningen för en aktiv och öppen dialog med kommunens medborgare i frågor som gäller träd- och skogsskötsel.
- Information om hur man lämnar felanmälningar, synpunkter och önskemål ska finnas lättillgänglig på kommunens hemsida.
- Då större skötselåtgärder planeras i anslutning till bostäder eller i ett område av vikt för kommunens invånare ska information gå ut om de planerade åtgärderna. Detta kan ske genom hemsidan, uppsatta anslag i området, direktkontakt med berörda, utskick i brevlådor etcetera.

Samverkan med samebyar

- Skogsförvaltningen ska ha god kännedom om vilka marker som samebyarna använder, vilka värden och kvaliteter som är viktiga där samt aktuella kontaktpersoner.
- Information och dialog inför kommande skogsskötselåtgärder ska genomföras.
- Samebyarnas synpunkter på planerade åtgärder ska beaktas och tillgodoses så långt det är rimligt. Om anpassningar till renskötsel står i konflikt med andra mål får en avvägning i det enskilda fallet göras.
- Överenskommelser ska dokumenteras och följas upp.

Föreningar och näringsliv

Ideella föreningar, intressegrupper, företag och besöksnäring är viktiga samrådspartners. Då de visar intresse för ett område för att bedriva sin verksamhet eller önskar anpassningar för befintlig verksamhet ska kommunen beakta detta. Avvägningar utifrån kommunens egna mål och riktlinjer för markinnehavet, lagefterlevnad och andra styrande kravställningar styr hur långtgående anpassningarna kan bli i förhållande till intressentens önskemål.

- Kännedom och dokumentation om föreningar och kommunala verksamheter som regelbundet nyttjar eller har anläggningar på kommunens skogsmark ska finnas och hållas aktuell. Informationen ska vara tillgänglig i GIS-system.
- Information om viktiga värden från föreningar eller intressentgrupper ska beaktas, kvalitetssäkras och, när den är relevant, integreras i beslut och planering.
- I områden där verksamhet eller aktiviteter bedrivs ska information om planerade åtgärder förmedlas i god tid och i en form som är anpassad till berörda intressenter.

Samarbeten

Kommunen ska vara öppen för att medverka i forskningsprojekt och andra samarbeten som bidrar till ökad kunskap om skogsbruk och naturvård. Detta kan innefatta att upplåta kommunal skogsmark för projekt eller forskning som bedrivs av universitet, organisationer eller myndigheter.

Intern samverkan

Flera kommunala förvaltningar har ansvar för olika markområden och verksamheter som påverkar eller berör skogen. Därför krävs en tydlig och fungerande samverkan mellan berörda förvaltningar och verksamheter.

- Skogsförvaltningens policy, mål och riktlinjer ska tydligt kommuniceras till alla verksamheter och funktioner som berörs.
- Information och dialog om planerade åtgärder som kan påverka andra verksamheter eller ansvarsområden inom kommunen ska ske redan i planeringsfasen.
- Övriga berörda verksamheter ansvarar för att informera Skogsförvaltningen om projekt eller aktiviteter som kan påverka skogsmark.